

[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/eksperty-otmena-nds-na-zerno-i-maslichnye-sozdast-perekosy-i-unichtozhit-otrasl/> .

3. Сидоренко Р.В. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств: сучасний стан та перспективи / Р.В. Сидоренко // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 12(2). - С. 173-176.

4. Єдиний податок 2019 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/article/7417-diniy-podatok-2019>

5. Податківці хочуть забрати ПДВ у постачальників зернових та олійних [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/news/vlast/nalogoviki-khotyat-zabrat-nds-u-postavshchikov-zernovykh-i-maslichnykh/>

Яроменко Ю.Ю.,

аспірант кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування
Хмельницький університет управління та права
м. Хмельницький

ОПТИМАЛЬНІ УМОВИ СВОЄЧАСНОГО БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ ТОВАРОВИРОБНИКАМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Одною з наявних проблем у процесі адміністрування та відшкодування ПДВ залишається відсутність механізму бюджетного відшкодування податку товаровиробникам, зокрема сільськогосподарським, які найбільш потребують фінансових ресурсів у період проведення сезонних зимово-весняних робіт. Кожного разу застосовуються різні підходи до існуючого порядку, завдяки якому повинно проводитися повернення бюджетних коштів і через це існує враження «привілейованості» бюджетного відшкодування податку для обраних. Кращому розумінню сутності останнього сприятиме аналіз різних підходів щодо визначення наслідків у затримці бюджетного відшкодування ПДВ (табл.1).

У зв'язку із тим, що наявною проблемою справляння ПДВ в Україні, в т.ч. у сільському господарстві, є відсутність своєчасного відшкодування з бюджету, переважна більшість науковців вважали за необхідне вдосконалити порядок відшкодування ПДВ з бюджету за допомогою зменшення термінів бюджетного відшкодування сільськогосподарським підприємствам. Так, академік НААН М.Дем'яненко запропонував встановити для аграріїв диференційований розмір відшкодувань та місячний термін у першій половині року [1, с.44]. Н.Ущапівська вважає за потрібне для зниження податкового навантаження на підприємства сільського господарства вдосконалити процес відшкодування ПДВ з бюджету шляхом встановлення подекадного терміну відшкодування податку в періоди з підвищеними

потребами у фінансових ресурсах і місячного за сприятливих умов господарювання [2, с.14].

Таблиця 1 Узагальнення та систематизація теоретичних підходів до визначення наслідків невідшкодованого ПДВ

Автор	Зміст підходу
Демяненко М.Я. [3, с.226 – 227]	Невідшкодований податковий кредит сільськогосподарським товаровиробникам є «нелегітимним вилученням оборотних коштів у суб'єктів господарювання»
Оксенюк О.І. [4, с.91]	Проблема відшкодування ПДВ в останні роки стала одним з макроекономічних чинників охолодження економіки. Затримуючи кошти, уряд вилучає ліквідні ресурси підприємств для фінансування державних витрат, а тому дане питання потребує вирішення
Кулик П.Л. [5, с.173]	Затримки у відшкодуванні ПДВ, які мають місце в Україні, можна розцінювати як вимушене законодавчо не врегульоване безвідсоткове кредитування держави суб'єктами підприємницької діяльності
Склярів Р.В. [6, с.164]	ПДВ фактично стає податком на експорт і обмежує ресурси експортерів, а в такому разі зменшується обсяг зовнішньої торгівлі; застосування незаконних схем відшкодування ПДВ при здійсненні експортних операцій породжує проблему виведення капіталу з економі країни.
Вдовиченко А.М. [7, с.36]	Існує ціла система з «викачування» коштів з бюджету через відшкодування ПДВ, тому і не дивно, що велика частина бізнесу йде в тінь, оскільки отримати відшкодування легальним шляхом важко, це підвищує реальне податкове навантаження на бізнес, а фіскальна ефективність ПДВ стабільно знижується
Кравцова Т.М., Гречана Т.В. [8, с.63]	Проблема полягає в тому, що в Україні існує практика затримувати відшкодування ПДВ. Причиною цього, зокрема, те, що у Державному бюджеті України закладалася менша сума порівняно з реальними заявками на відшкодування платників податків. Це також породжувало прийняття рішення щодо повернення або неповернення ПДВ у ручному режимі та перетворювало у джерело зловживань
Пасічний М.Д. [9, с.313]	Ситуація з приводу невчасного відшкодування податку на додану вартість певним чином позначається на зниженні рівня конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, стримує темпи інвестиційної діяльності підприємств, погіршує стан ділової активності суб'єктів господарювання
Сіренко Н.М., Щербина Ю.О. [10, с.339]	Оскільки підприємства мають різні обсяги закупівлі сировини, товарно-матеріальних цінностей, умови їх оплати, пільги, а також те, що періоди формування податкового кредиту і його відшкодування не збігаються, то виникає часовий розрив між періодом іммобілізації обігових коштів на сплату ПДВ до бюджету та її компенсацією за рахунок відповідного джерела

*Примітка: узагальнено автором за [3;4;5;6;7;8;9;10]

Проте, що загальновідомо, існуюча сьогодні система фінансового забезпечення сільського господарства не забезпечує потребу в фінансових ресурсах. Саме у дрібних та малих сільськогосподарських товаровиробників і фермерських господарств відсутні компенсаційні джерела покриття дефіциту коштів для забезпечення процесу не лише розширеного розвитку, а й взагалі для простого відтворення з метою нормального існування. Тому й сприятливі терміни відшкодування ПДВ повинні бути встановлено в залежності від існуючих форм господарювання на селі, тобто із загальним законодавчим терміном, як зазначено у Податковому кодексі України, для

великих та середніх сільгосп підприємств (30 днів – після камеральної перевірки контролюючим органом, 60 – у разі проведення документальної) та прискореним терміном відшкодування для малих аграрних підприємств і фермерських господарств (подекадним терміном – для камеральної перевірки після подання в електронній формі податкової звітності, 20 днів – за умов проведеної невідшкідливої перевірки та 30 днів - у разі проведення документальної відшкідливої перевірки). Запропонований підхід до визначення термінів відшкодування в залежності від різних організаційно-правових форм господарювання (публічні акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, приватні підприємства, сільськогосподарські кооперативи та фермерські господарства) сприятиме ефективності загального механізму та прискорить отримання у найкоротші терміни вкрай необхідних фінансових ресурсів для малих виробників сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел

1. Дем'яненко М. Я. Податок на додану вартість: економічна суть і механізм реалізації / Економіка АПК. 2000. № 12. С. 38–44.

2. Ущипівська Н.М. Функціонування податку на додану вартість в сільському господарстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Н.М. Ущипівська. К., ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2004. 14 с.

3. Фінанси в період реформування агропромислового виробництва / Алексійчук В. М., Борщ А. Г., Брязгун Н. П. та ін.; за ред. М. Я. Дем'яненка. – К.: ІАЕ УААН, 2002. С. 226 – 227.

4. Оксенюк О.І. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в економіці України: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О.І. Оксенюк. Львів, 2016. 219 с.

5. Кулик П.Л. Фіскальний потенціал податку на додану вартість в Україні та його реалізація: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / П.Л. Кулик. Ірпінь, 2015. 219 с.

6. Склярів Р.В. Ефективність оподаткування ПДВ в Україні / Формування ринкових відносин в Україні. 2011. № 118 (211). С. 162–166.

7. Вдовиченко А.М. Чи потрібен ПДВ Україні? / Реформування системи сплати податків та зборів з урахуванням міжнародного досвіду: зб. наук. праць за матеріалами науково – практичного круглого столу, 5 жовтня 2012 року. К.: Алерта, 2012. 161 с.

8. Кравцова Т.М., Т.В.Гречана. Реформування правового інструменту відшкодування податку на додану вартість в Україні / Приватне та публічне право. 2017. № 2. С. 63–67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prpulaw_2017_2_16.

9. Пасічний М.Д. Механізм непрямого оподаткування в Україні: становлення та розвиток / БізнесІнформ. 2013. №5. С. 311–318. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_5_56.

10. Сиренко Н.М., Щербина Ю.О. Вплив податку на додану вартість на фінансові результати сільськогосподарських підприємств / Економічний форум. 2015. № 3. С. 337 – 341. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2015_3_54.